gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 20-12-22
Kenmerk: ADV/22 - 16784
Zaaknr: Z40867
Datum voorstel: 6-12-2022
Portefeuillehouder: Wethouder mr. A. Mussche
Informant: dhr. W. Dijk

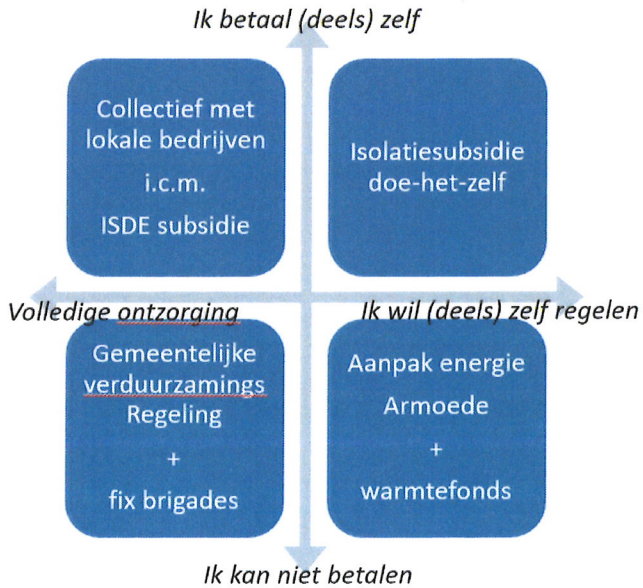
Onderwerp: Proef met gemeentelijke verduurzamings Regeling (GVR)

Voorstel

1. Instemmen met het in een eerste fase kleinschalig inzetten van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (GVR) binnen gemeente Staphorst en de inzet van de baatbelasting daartoe
2. In te stemmen met de criteria die gehanteerd worden bij evaluatie van de PoC, en daarmee voorwaardelijk zijn voor verdere opschaling van de GVR binnen gemeente Staphorst

Inleiding

Het college van B&W heeft op 20 september jl. besloten tot het uitvoeren van een Proof of Concept (PoC) voor de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (GVR). Deze PoC kan worden beschouwd als een eerste fase waarin de GVR bij een vijftiental woningen in de wijk Staphorst Noord wordt toegepast. De doelgroep is de particuliere woningeigenaar. Het college ziet de GVR als waardevolle toevoeging aan het bestaande instrumentarium van subsidies en leningen voor deze doelgroep en verwacht met deze toevoeging meer woningeigenaren te kunnen faciliteren bij de verduurzaming van de eigen woning, in het bijzonder binnen de categorie 'ik kan / wil niet betalen' (zie onderstaand schema).

Deze kleinschalige start dient als toets om te bepalen of er vraag is naar deze regeling en om de werking ervan zorgvuldig te kunnen evalueren. Het streven is om het instrument uiteindelijk breed beschikbaar te stellen binnen de gemeente Staphorst. Na deze kleinschalige start vindt dan ook een evaluatie plaats, waarna het instrument definitief kan worden toegevoegd aan de bestaande instrumentenmix. Bij de evaluatie is bijzondere aandacht voor de tevredenheid onder de woningeigenaren die gebruik hebben gemaakt van de regeling.

Voorliggende notitie voorziet in de argumenten, kanttekeningen en risicoanalyse die ten grondslag hebben gelegen aan het voornoemde collegebesluit. Aan uw raad wordt gevraagd om in te stemmen met de inzet van de gemeentelijke baatbelasting als fundament onder deze regeling. Daarnaast wordt gevraagd om in te stemmen met de criteria die gehanteerd worden bij de evaluatie van de Proof of Concept. De evaluatie is voorwaardelijk voor verdere opschaling van de GVR binnen de gemeente Staphorst.

Informatievoorziening
Bij het opstellen van dit raadsvoorstel was er sprake van dilemma: enerzijds dient het voorstel goed leesbaar te zijn, anderzijds dient uw raad over alle relevante informatie te kunnen beschikken om uw controlerende taak goed te kunnen uitoefenen. Er is gekozen voor een korte uitleg van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling en de Proof of Concept in het voorliggend raadsvoorstel, waarbij verdiepende en ondersteunende informatie is bijgevoegd in de bijlagen, aangevuld met verwijzingen naar online onderzoeksrapporten. Om zoveel mogelijk vragen en onduidelijkheden weg te nemen is tevens besloten dit project voorafgaand aan de raadsbehandeling tweemaal inhoudelijk te bespreken in de raadswerkgroep energietransitie. Bij dit raadsvoorstel vindt u de volgende bijlagen:

De basis: Hoe werkt het instrument

1. De werking van de GVR vanuit het perspectief van de woningeigenaar (weblink)
2. De werking van de GVR vanuit het perspectief van de gemeente (weblink)
3. Presentatie Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling inclusief toelichting (**bijlage 1**) en een toelichting op de presentatie (**bijlage 2**)

De onderbouwing: Waarom is gekozen voor dit instrument

4. Argumenten welke ten grondslag lagen aan het oorspronkelijke collegebesluit (**bijlage 3**)
5. Onderzoek Independent Minds in opdracht van BZK: de potentie van de GVR, in vergelijking met bestaand instrumentarium (**bijlage 4**)

De Kanttekeningen en risico's

6. De kanttekeningen en risicoduiding als onderdeel van de besluitvorming (**bijlage 5**)
7. Ingezoomd: De bevoegdheid van de lokale wetgever en de kans van voorkomen (**bijlage 6**)

Onder de motorkap van de GVR: de juridische grondslag

8. Onderzoek ESBL en EY: de GVR getoetst (externe risicoanalyse, weblink)
9. Rapport Fiscaliade: Wijzigingen beoordeeld (externe risicoanalyse, weblink)

De rol van de gemeenteraad

10. Raadsvoordracht A: een uitgebreide toelichting op de rol van de raad en nut en noodzaak van een bekostigingsbesluit en belastingverordening (**bijlage 7**)
11. Raadsvoordracht B: met daarin het model bekostigingsbesluit en het model verordening (**bijlage 8**)

Waarom wil het college deze proef met de GVR?
Op 8 maart 2022 heeft uw raad de Transitie Visie Warmte vastgesteld. In deze visie geven wij aan dat we Staphorst niet rigoureus van het aardgas af willen halen, maar dat we er eerst op inzetten om woningen (eventueel gefaseerd) aardgasvrij-ready te maken. Kort samengevat betekent dit dat woningen goed geïsoleerd zijn en over zonnepanelen beschikken. Het mooie hiervan is dat in principe niemand hier spijt van kan krijgen. Want of er in de toekomst nou een warmtepomp, warmtenet, groen gas, waterstof of wat dan ook komt, de eigenaar is er altijd bij gebaat dat hij zo weinig mogelijk van die toekomstige energiebron hoeft af te nemen. Naast het beperken van de energierekening voor de inwoners (individueel belang) dient deze werkwijze ook het collectieve belang. Inzetten op het 'aardgasvrij-ready' maken van woningen beperkt namelijk de vraag naar, en de kosten van hernieuwbare energie. Ook beperkt het de piekbelasting op het energienetwerk en de kosten voor aanpassing van de infrastructuur[1].

In het klimaatakkoord is ten aanzien van de gebouwde omgeving een regierol toebedeeld aan gemeenten, binnen de zogenaamde wijkgerichte aanpak. Nu de Transitie Visie Warmte is vastgesteld is in het verlengde hiervan een belangrijke vraag: hoe zorgt de gemeente ervoor dat woningeigenaren over gaan tot verduurzaming van hun woning? Voor het aardgasvrij-ready maken van woningen hebben woningeigenaren grofweg drie instrumenten tot hun beschikking. Deze instrumenten zijn beschikbaar gesteld / gefaciliteerd door het Rijk:

1. Eenmalige uitkeringen aan gemeenten voor inzet op kleinschalige maatregelen. Dit zijn de RREW regeling en de recente SPUK uitkering voor energie armoede;
2. Subsidies. Momenteel gaat het primair om de ISDE subsidie;
3. Het warmtefonds. Dit is een lening tegen een relatief laag rentetarief.

In de praktijk zien we een aantal beperkingen bij deze instrumentenmix:

1. De kleinschalige energiemaatregelen zoals ledlampen, tochtstrips of radiatorfolie van eenmalige acties dragen weliswaar bij aan bewustzijn en comfortverbetering, maar zorgen niet voor een grootschalige verduurzaming – laat staan het aardgasvrij-ready maken van woningen;
2. Om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie, dient een woningeigenaar zelf een aanzienlijk deel van de investering te betalen. Ook moeten de werkzaamheden uitgevoerd worden door geregistreerde partijen. Een woningeigenaar die geen spaargeld heeft kan dus geen aanspraak doen op subsidie. Hetzelfde geldt voor iemand die zelf handig is en het werk zelf wil uitvoeren. Ook is het aanvragen van de subsidie relatief ingewikkeld;
3. Uit onderzoek van het Nationaal Warmtefonds – die namens het Rijk de goedkope duurzaamheidsleningen verstrekt – blijkt dat weliswaar 38% van de woningeigenaren de eigen woning wil verduurzamen, maar dat slechts 6,8% van hen bereid is hiervoor een lening af te sluiten[2].

Het voorgaande betekent dat het huidige instrumentarium niet 100% dekkend is; een grote groep woningeigenaren is er niet mee geholpen. En dat is wel wat Staphorst wil. We streven ernaar iedere huiseigenaar die wil verduurzamen te helpen om dit te kunnen doen. Vanuit deze context is de gemeente op het spoor van de GVR gekomen. Hierna leest u kort wat deze regeling inhoudt.

---

[1] TNO rapport, Alle bestaande woningen aardgasvrij in 2050. Wie moet wat, wanneer en hoe doen? TNO 2019 P 10909, 4 september 2019, blz. 23
[2] https://www.infinance.nl/hypotheken/financieringsmogelijkheden-woningverduurzaming-vaak-onbekend/

Hoe werkt de GVR

De Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (GVR) is een regeling die door gemeenten kan worden aangeboden aan woningeigenaren voor de verduurzaming van de eigen woning. De regeling voorziet in een volledige ontzorging in de klantreis van de woningeigenaar: woninginspectie, het bepalen van maatregelen, de selectie van uitvoerders, de bekostiging van de maatregelen en de eindinspectie. Daarbij is een belangrijk element dat de woningeigenaar geen persoonlijke financiering nodig heeft en dat de regeling daardoor voor iedereen beschikbaar is, zelfs bij een BKR-registratie. Dit is mogelijk doordat de woningeigenaar de maatregelen afbetaalt via de gemeentelijke baatbelasting, gespreid over een periode van 30 jaar. Deze belasting rust op de woning en is daarmee overdraagbaar aan opvolgende huiseigenaren, of ineens af te lossen.

De werking van de GVR kan worden beschouwd vanuit het perspectief van de woningeigenaar en vanuit het perspectief van de gemeente.

1. Voor de *woningeigenaar* zijn de voornaamste voordelen dat er sprake is van volledige ontzorging en begeleiding gedurende de klantreis. Ook wordt de bekostiging van de maatregelen voor de woningeigenaar geregeld. Via deze link wordt het perspectief van de woningeigenaar weergegeven, in schrift en met een duidelijke informatievideo.
2. Vanuit *gemeentelijk perspectief* heeft de GVR als voornaamste voordeel dat met een relatief beperkte eenmalige investering een grote groep woningeigenaren kan worden bediend. Daarnaast stelt de GVR de gemeente in staat zicht te houden op de voortgang van de verduurzaming van particuliere woningen en wordt regievoering beter mogelijk. De voordelen vanuit gemeentelijk perspectief worden hier nader toegelicht.

In **bijlagen 1 en 2** is een presentatie en toelichting bijgevoegd, aan de hand waarvan u meer inzicht in de GVR als instrument kunt krijgen.

Wat is de rol van uw raad?

De raad is het bevoegd gezag voor het inzetten van de baatbelasting. Zie hiervoor artikel 222 van De Gemeentewet. Na instemming met het inzetten van deze belastingregeling als onderdeel van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling heeft uw raad een rol in het vaststellen van bekostigingsbesluiten en bijbehorende belastingverordeningen.

Deze besluiten en verordeningen worden per project (in batches) volgens een vast format aan de raad voorgelegd voor vaststelling. Na vaststelling kan de bekostiging van maatregelen worden geregeld en kan worden gestart met de uitvoering.

Doordat het een standaardwerkwijze betreft zal deze handeling door de raad in de praktijk slechts een formaliteit zijn. Voor de PoC is slechts één moment voor vaststelling van het bekostigingsbesluit en de baatbelastingverordening beoogd. Waarschijnlijk vindt deze raadshandeling in Q1, uiterlijk Q2 2023 plaats.

Argumenten

Er zijn meerdere beleidsperspectieven van waaruit de gemeente Staphorst de GVR als instrument wenst toe te voegen aan het bestaande instrumentarium voor woningeigenaren. De voornaamste argumenten zijn:

1.1 *De woningeigenaar krijgt een extra optie om verduurzaming van de eigen woning mogelijk te maken.*

Naast de al beschikbare subsidies en leningen, wordt met de GVR een extra mogelijkheid toegevoegd om de eigen woning te verduurzamen. Dit vergroot de kans dat er voor iedere woningeigenaar een passende oplossing of regeling beschikbaar is. De woningeigenaar is altijd vrij om die regeling te kiezen die voor zijn of haar situatie het meest passend is.

1.2 *De woningeigenaar hoeft geen eigen middelen of leencapaciteit aan te spreken*

Met de GVR kan de eigen woning no-regret worden verduurzaamd, zonder dat de woningeigenaar daarvoor eigen middelen hoeft in te zetten of een persoonlijke (lening)schuld hoeft aan te gaan. De maatregelen worden namens de gemeente bekostigd en via periodieke belastingtermijnen terugbetaald. Daarmee wordt verduurzaming ook interessant of haalbaar voor woningeigenaren die geen eigen

1.3 *Meer mogelijkheden tot regie.*

De GVR is weliswaar beschikbaar in de hele gemeente, maar communicatie en informatievoorziening kan specifiek wijkgericht worden ingezet. Zo kan er beter worden aangesloten op de Transitie visie Warmte () en de Wijkuitvoeringsplannen (WUP). In het kader van de PoC wordt zeer specifiek gecommuniceerd in een vooraf geselecteerde buurt of wijk. De woningen die met gebruik van de GVR worden verduurzaamd worden nauwkeurig geregistreerd, evenals de getroffen maatregelen en de (berekende) gereduceerde CO_2-uitstoot. Door deze registratie kan de voortgang van verduurzaming in termen van aantallen woningen of gereduceerde tonnen CO_2 nauwkeurig worden gemonitord en gerapporteerd. Dit draagt bij aan het evalueren van de effectiviteit van beleid en politiek-bestuurlijke verantwoording op beleidsambities.

1.4 *Met de toepassing van de GVR kunnen situaties van energiearmoede worden voorkomen of opgelost.*

De term energiearmoede wordt gebruikt in situaties waarbij de energierekening meer dan tien procent van de maandelijkse kosten bedraagt. Voor juist deze doelgroep is verduurzaming van de eigen woning zeer belangrijk. Momenteel brengen de hoge fluctuaties in de energieprijzen de omvang van deze doelgroep aan het licht. Energiearmoede is al jaren onderwerp van gesprek, maar is nu ook daadwerkelijk zichtbaar en voelbaar in de samenleving. Woningeigenaren die niet kunnen investeren in de verduurzaming van de eigen woning dreigen nog verder achterop te raken. De energieprijzen worden hoger en de eigen woning is bij verkoop mogelijk minder waard in vergelijking met wel verduurzaamde woningen, omdat een investering in verduurzaming later alsnog nodig is. De kloof tussen arm en rijk kan in sommige gevallen zelfs vergroot door regelingen die niet bereikbaar zijn voor woningeigenaren aan de onderkant van de markt.

In **Bijlage 3** zijn alle argumenten die ten grondslag liggen aan het besluit de PoC uit te voeren verder uitgewerkt.

gemeente Staphorst

21. Het college wil de Proof of Concept evalueren, alvorens over te gaan tot verdere uitrol van de GVR

Het streven van het college is om de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling voor alle woningeigenaren binnen gemeente Staphorst beschikbaar te stellen. Echter, het betreft hier een nieuwe instrument waar nog geen ervaring mee is opgedaan. Omwille van zorgvuldigheid is daarom besloten eerst een kleinschalig project uit te voeren, in de vorm van een Proof of Concept van maximaal vijftien woningen. Dit project wordt na afronding geëvalueerd.

2.2 Evaluatie van de PoC is vooral kwalitatief van aard

Het project Proof of Concept heeft met vijftien woningen een beperkte omvang. De looptijd is ca. zes maanden. Na afloop wordt er geëvalueerd. Deze evaluatie is de basis voor een verdere opschaling van de GVR binnen de gemeente. De gemeente bepaald of de proef een succes is. Criteria waarop zal worden geëvalueerd zijn:

Kwantitatieve weergave, geen waardeoordeel:

- Aantal verduurzaamde woningen, de genomen maatregelen en het geïnvesteerd vermogen;
- De gerealiseerde energiebesparing in kg CO_2 per jaar;

Kwalitatieve weergave:

- De getoonde interesse binnen de wijk Staphorst Noord. Het aantal huishoudens dat interesse toont in de GVR kan een maatstaf zijn om de potentie van de regeling te bepalen. Aan dit getal kan echter niet te veel waarde worden gehecht. Onbekend maakt (vaak) onbemind. Dit kan zorgen voor een niet representatief beeld;
- De ervaring van woningeigenaren die hebben deelgenomen aan het project en gebruik hebben gemaakt van de GVR. Bewoners wordt via een enquête of in een persoonlijk gesprek gevraagd een score op een schaal van vijf sterren te geven voor onder meer:
    - De wijze en kwaliteit van de informatievoorziening;
    - Het klantcontact en de bereikbaarheid;
    - De woninginspectie, het niveau van geleverd maatwerk op de persoonlijke woonsituatie en de kwaliteit van het advies en het aanbod;
    - De netheid en zorgvuldigheid in de uitvoering;
    - Nazorg en klantcontact.

  De ervaring van de deelnemende woningeigenaar is het belangrijkste evaluatiecriterium. We doen het uiteindelijk voor hen. Een goede ervaring (vier sterren of beter) is medebepalend voor verdere uitrol.

Vanuit gemeentelijk perspectief:

- Samenwerking met De Woonpas in de communicatie met bewoners. Dit betreft een kwalitatief oordeel, waarvoor de medewerkers van afdeling communicatie worden geconsulteerd;
- De wijze waarop de raad in haar rol, bij vaststelling van het bekostigingsbesluit en de belastingverordening, wordt gefaciliteerd. Dit betreft een kwalitatieve evaluatie met de raadswerkgroep energietransitie;
- Wat is de impact van het belastinginningsproces op de organisatie. Dit betreft een kwalitatieve evaluatie door medewerkers van het team Belastingen.

U wordt verzocht in te stemmen met bovengenoemde criteria voor *ex post evaluatie* van de PoC, als basis voor een besluit tot verdere opschaling van de GVR binnen de gemeente.

NOTE: De werkelijke energiebesparing in relatie tot de baatbelasting (kostenneutraal) is géén onderdeel van de evaluatie. Reden hiervoor is dat de op basis van de NTA8800 gecalculeerde besparing contractueel wordt gegarandeerd door de uitvoerende partij.

Kanttekeningen

Bij het collegebesluit is nadrukkelijk stilgestaan bij de belangrijkste kanttekeningen en risico's rondom de GVR. De voornaamste kanttekeningen en risico's zijn:

1. *Risico op oninbaarheid*
   De voornaamste kanttekening bij de voorgestelde regeling is een – zij het bescheiden – risico op oninbaarheid en daarmee het missen van enkele belastingtermijnen. Dit risico is grotendeels gemitigeerd door het oprichten van de zogenaamde Stichting Waarborg. Deze stichting vult 'gemiste' maandtermijnen aan, indien de gemeente alle mogelijke stappen heeft ondernomen om de belastingtermijn te innen bij de woningeigenaar.

2. *Er bestaat een gevoeld risico op onverbindendverklaring van de baatbelasting*
   Het risico betreft een (gedeeltelijke) onverbindendverklaring van de verordening door de rechter. Onverbindendverklaring kan zich voordoen als het groepsprofijt als onderlegger van de baatbelasting wordt betwist. De Woonpas stelt dat er sprake is van een tweeledig profijt, te weten het A-profijt dat betrekking heeft op de wijk als geheel en het B-profijt dat betrekking heeft op de verduurzaamde woning. Het A-profijt (groepsprofijt) is een belangrijke onderlegger onder de baatbelasting. Indien deze geen standhoudt is onverbindendverklaring van de baatbelastingverordening mogelijk. Opgemerkt wordt dat de omvang van dit risico beperkt is en dat de kans op voorkomen door de gemeente als zeer gering wordt ingeschat.

In **Bijlage 5** zijn alle kanttekeningen en risico's die zijn meegewogen in de besluitvorming rondom de PoC nader uitgewerkt. In **bijlage 6** is een nadere uitwerking gegeven van de kans op voorkomen van gerechtelijke onverbindendverklaring van de belastingverordening. Aanvullend op bovenstaande bijlagen zijn de onderzoeksrapporten beschikbaar van respectievelijk ESBL en EY, en Fiscaliade, welke meer inzicht geven in de zorgvuldigheid van de regeling en de aanpassingen die zijn gedaan op basis van de opgedane inzichten.

Keuze en effect

De omvang van de Proof of Concept, als eerste fase in de toepassing van de GVR, is beperkt. Het aantal te verduurzamen woningen binnen dit project is maximaal vijftien. Daarmee is ook de uiteindelijk gerealiseerde CO_2-reductie zeer gering.

Deze eerste fase is echter een nadrukkelijke opmaat naar verdere opschaling binnen de gemeente Staphorst. Indien de evaluatie van de PoC positief uitvalt, zal de GVR gemeente breed beschikbaar komen. Het effect van deze regeling wordt dan vele malen groter.

Het onafhankelijk onderzoeksbureau Independent Minds heeft in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een onderzoek uitgevoerd naar de potentiële reikwijdte van de regeling. Zij constateren dat door de aspecten ontzorging en bekostiging tot wel 50% van de particuliere woningeigenaren interesse zal hebben in de regeling. Of dit ook voor Staphorst zal gelden is niet zeker. Duidelijk is wel dat de GVR een waardevolle toevoeging is op reeds beschikbaar instrumentarium als subsidies en leningen.

In **bijlage 4** is de managementsamenvatting van dit onderzoek bijgevoegd.

Beleid- en regelgeving
De uitvoer van de Proof of Concept voor de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling vindt plaats binnen de beleidskaders 'Bestuursopdracht Proof of Concept GVR' en de Transitievisie Warmte van de gemeente Staphorst. De baatbelasting, welke wordt ingezet als onderdeel van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling, is omschreven in Artikel 222 van de Gemeentewet

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
De initiële investering voor het inzetten van de GVR binnen de gemeente Staphorst is geraamd op maximaal €100.000,-. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

1. Een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Staphorst en De Woonpas als uitvoerder van de GVR, ter waarde van €65.000,-;
2. Projectleiding;
3. Inzet op communicatie

Na instemming van de gemeenteraad voor het inzetten van de gemeente Staphorst formaliseert het college van B&W de samenwerking met De Woonpas door ondertekening van een reeds binnen het college besproken samenwerkingsovereenkomst. De dekking van het benodigde krediet vindt plaats vanuit de incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld voor uitvoering van het programma Energie & Klimaat.

Uitvoering
Tijdens de uitvoering van de Proof of Concept heeft de gemeenteraad de verantwoordelijkheid het bekostigingsbesluit en de belastingverordening van de (15) te verduurzamen woningen vast te stellen. Na vaststelling van deze stukken geeft de Stichting Verzamelgelden de benodigde middelen vrij en wordt uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen in gang gezet.

Na oplevering wordt de 'baat' formeel vastgesteld en kan de gemeente over gaan tot periodieke inning van de gemeentelijke baatbelasting, conform de in het bekostigingsbesluit opgenomen bedragen en in lijn met de reguliere werkwijzen voor belastinginning binnen gemeente Staphorst

Communicatie
Na instemming van de gemeenteraad voor het inzetten van de gemeente Staphorst wordt via reguliere kanalen de start van het project aangekondigd. Dit, omdat de uitvoering van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling aanzienlijke nieuwswaarde heeft.

Bij aanvang van het project wordt specifiek in de wijk Staphorst Noord een communicatietraject gestart dat is gericht op het informeren van de wijkbewoners. Aan de hand van algemene en specifieke informatievoorziening kunnen woningeigenaren vrijblijvend aangeven interesse te hebben in deze regeling.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken
Digitale bijlagen, genummerd:

1. Presentatie Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling;
2. Toelichting op de presentatie;
3. Argumenten welke ten grondslag lagen aan het oorspronkelijke collegebesluit;
4. Managementsamenvatting onderzoek Independent Minds in opdracht van BZK: de potentie van de GVR, in vergelijking tot bestaand instrumentarium;
5. De kanttekeningen en risicoduiding als onderdeel van de besluitvorming;
6. Ingezoomd: Bevoegdheid van de lokale wetgever en de kans van voorkomen;
7. Raadsvoordracht A (toelichting rol van de raad);
8. Raadsvoordracht B (modellen bekostigingsbesluit en belastingverordening).

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.